

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hétre poltár egyszeri hirdetésnél 10 Hl., többeszeri hirdetésnél 14 Hl. — Hivatalos hirdetésnél minden szö 4 Hl. — Hirdetéseket és díjakat HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felelős szerkesztő:
ÉLES KÁROLY.
A kiadók nevében:
Lukovich Gábor dr.
Bárdi György dr. Darnay Kálmán.

A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk.
Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdájába küldendők.
Kéziratokat nem küldünk vissza.

Népiskolai ügyek.

II.

A megüresedett kántortanítói állás betöltésével már egy ízben foglalkozott az iskolaszék. Azt a határozatot hozta, a pályázatot azzal a feltétellel hirdetteti ki, hogy a megválasztott kántortanító bármikor, midőn azt tőle a város kívánja, vagy a kántori vagy a tanítói állásról lemondani köteles. Bizony, kérem, ez félmunka, amilyen fél munkát a mi városunkban igen sokszor csinálnak. Erre a határozatra bizonyosan az indította az iskolaszékot, hogy a létesítendő zárda a kántortanítóit majd nagyon megsokasítja, így egész embert kíván, aki azután nem láthatja el a tanítói és a kántori hivatal teendőit is. Midőn azután ennek eshetősége beáll, felszólítják az új kántortanítót: tessék nyilatkozni, melyik állást tartja meg: a kántorit-e vagy a tanítót? Erős dilemma közé állítják ekkor azt az embert. Ha a kántori állásról mond le, Sümege 600 frt. tanítói fizetésből olyan cifra nyomorúság lesz az élete, hogy minden nap megátkozhatja az órát, hogy idejött, ha pedig a tanítói állásról mond le, úgy elveszti nyugdíj-igényét, amelyet eddigi működésével szerzett.

Azért nem tartjuk mi helyesnek az iskolaszék föntemlített határozatát. Sokkal üdvösebb és az állás betöltésére alkalmasabb lett volna, ha az iskolaszék már most a radikális

megoldás módzatait ajánlja a város képviselő-testületének.

Nálunk már hosszú évek óta a levegőben úszik, hogy a kántorságot el kell választani a tanítóságtól. A fölállítandó zárda ezt az eszmét a teljes megérésre juttatja. Mint-hogy pedig — mint értesülünk — a zárda ügye rövidesen kedvező megoldást nyer s így az angolok intézete egy-két év alatt fölépül és megnyílik: ezért a rövid időért bizony nem érdemes a két állást együtt hagyni s miatta egy szerencsétlen existenciát teremteni; olyan existenciát, aki a két állás jövődelmére pályázva, ennek reményében jön ide s pár év múlva kell tapasztalnia, hogy a két szék között a pad állt esett.

Még egy igen fontos, úgy a város, mint a pályázók részéről nagyon megszívlelendő momentumról sem szabad megfeledkezni. A püspökkel kötött szerződés értelmében a leendő intézetbe csakis azokat a tanítókat veszik át, akik már 1897. szeptember 27-ikén mint megérősített tanítók működtek. Így az új tanítót, akire az I. leányosztály tanításának tiszte vár, nem veszi, vagy legalább nem köteles átvenni az intézet. Megeshetik tehát, hogy a mostani, esetleg nem alkalmazandó két tanító helyett három ellátásáról kell a városnak gondoskodnia, mert kérem szeretettel, a törvény és a miniszteri rendelet nem engedi ám csak úgy szélnek eresztetni a tanítókat, hanem ezek biztosítására az iskolafenntartót, tehát Sümege városát is, kötelezi.

De ez a körülmény a megválasztandó kántortanítót szinte kényszeríti, hogy a két állás szétválasztása esetén csakis a kántori után nyuljon, s ezzel eddig szerzett nyugdíj-igényeit a kutba ejtette.

Mi volna hát a leghelyesebb teendő a mostani, állandóságra nem számítható viszonyok között?

A két állás szétválasztása.

Mert a két állást úgy sem sokáig fogják együtt tarthatni. Több, mint tíz éve érlelődik ennek az eszméje. Istenben boldogult Kocsis Károlyt is csak ideiglenes kántorrá választották meg. Hogy a szétválasztás eddig meg nem történt, azt az anyagi viszonyokkal okadatozzák meg. (Nálunk minden sebre ezt az angolflastromot tapasztják.) Ragadják meg tehát a mostani kedvező alkalmat, oldják meg a kérdést. Most megtehetik minden egyéni sérelem nélkül, mert így a pályázók tudják: mire pályáznak s jövőendő sorsukért a várossal szemben sem erkölcsi, sem anyagi felelősséget nem támaszthatnak.

Lenne tehát két állás betöltendő. A tanítói állás könnyen megy: válasszanak ideiglenes tanítót, amire a mód meg van.

Nehezebb a kántori állás, de kevés jóakarattal ez is megtörténhetik. Emelni kell a jövődelmét, mert a mostani csakugyan kevés. Lásuk mennyi: a) 14 kat. hold szántóföld — 350 kor., b) 5 öl tűzifa — 120 kor., 620 liter rozs — 60 kor., c) a püspöki pénztártól 126 kor., d) a várostól széna-pénz — 64 kor., e)

A viszony vége.

— A «Sümege és Vidéke» eredeti tárcája. —

— Hát te sem ismered rám?! Iszonyu. Ó, minek is maradtam életben?

— Dénes! te vagy? Meg kell bocsátanod, úgy megváltoztál, a szakállad is egészen óriásánőtt, idegenné tesz.

— Tiszta véletlen, hogy még látsz. Nagy beteg voltam; minek is maradtam életben, én szerencsétlen.

— Kérlek, Dénes, ne izgasd fel magadat. Jöjj velem, (ráérsz egy kissé a kedvemért, ugy-e?) Ülünk be itt a kávéház fülkéjébe, elmondod, mi történt veled. De ilyen változás!

— Barátom, látnád csak a lelkemet, az változott meg igazán Rom vagyok

— Kérlek, ne beszélj olyan hangosan, feltűnést kelt az uccán. Jöjj csak, itt a sarkon van a törzskávéházam Ezer esztendeje, hogy nem látalak! Hát beteg voltál? Valami tifusz?

— Talán az is. Tudom is én! ne siess úgy. Kérlek, még alig vánszorgok. Hogy mire való, így élni

— Megijesztesz az ilyen, soha sem hallott beszédekkel! De hát térj magadhoz! Lábbadozol, punktum; egyszerre nem kap ám az ember erőre. Az egészséget is, akár a házat, gyorsabban rombolja le az ember, mintsem amilyen gyorsan újra felépített. En helyetted

is hát adok az Istennek, hogy nem engedett elpusztulni.

— Az Istennek! Én már nem hiszek Istenben. Ha ő egyáltalán léteznék: régen agyoncsapott volna villámával.

— Borzasztóságokat beszélsz! Eh, nem hiszek a tételődéseidnek. Csak öntsd ki a szivedet, majd kikurállak a hipokondriádból. Mit parancsolsz? egy feketét? vagy téát?

— Kell is nekem! Nem iszom.
— Nem-e? Viktor, két pohár bavaoisot! Hát mikor lettél beteg? Hanein a szakálladat leborotválhattad volna. Tedd is, még ma!

— Barátom, akkor csakugyan nem látsz többé. Nagy kedvem volna a borotvát jó mélyen beleszántani a gégsímbe.

— Fiam, én jobb élceidhez vagyok szokva. Ugyan szedd össze magadat! . . . Hát valami lelki ok tett beteggé? valaki meggyötörte a szivecskédet, mi?

— Megölte.

— Á! ezt jól adod. Hát aztán hány-szor támasztotta fel a szivedet egy új szőke boglya? néha kettő is egyszerre?

— Istenemre mondom, velem nem lehet évdődni! Gyilkos vagyok.

— Gyilkos?! Te?! — Az lehetetlen. Szegény, szegény Dénesem! lázban beszélsz, korán hagytad el a betegágyat, rögtön hazakísérlek, kocsin, aztán jól takarózzál a dunyháidba, hogy izzadj. Ez a pompás bavaoise is elősegíti. Szörpöljed csak! — Hát a kis feleséged mit csinál? sokat virrasztottmelledd?

— Hát az édes kis aranyos Vilmácska, beirattatok-e már kisedovóba?

— Dénes! hát felelj az Istenért! Micsoda gondolatok tartanak úgy lenyűgözve? csak nincs okod titkolózni?!

— Ah, nincs. Barátom, sirni szeretnék és nem tudok.

— No, sirass engem! Bünbe estem: három napja újra elkezdtem a szivarzást, hiába, azt sem bánom, ha rajtavesztek, nem élhetek nélküle! Ma sem tudom, hogy lehettem el félévig dohányzás nélkül. Ugy-e, nem bánt a füst?

— Te, Ödön; mondd csak, emlékszel-e még Margitra, arra a varróleányra, tudod, akit te kis grófnőnek neveztl?

— Ah, arra a karcsu, nagyon elegáns viszonyodra! igaz, valósággal bolondultál utána. Nos?

— Ez ölte meg a szívemet. Nincsen szívem többé. Csak úgy élek a világba, nem érzek semmit, nem törődöm semmivel. Tegnapi a hivatalból jöttek megkérdezni, hogy mikor megyek be újra; nem is feleltem se Molárnak, se Rubernek; láttam, hogy zokon vették, de biz ez sem hatott meg.

— Hát mi köze ennek a tündéredhez? Hogy is hitták? Maris . . . vagy Margitnak, ugy-e? Nos, beszéld el, mi történt? Remélem, kis feleséged nem kapott rajta, hogy a szép leányt kísérgeted?

— Nem, nem, hanem én kaptam rajta Margitot, ezt az ideális szépségű, ezt az

Tombola-tárgyak a legnagyobb választékban kaphatók: **WÜRZBURGER JAKAB-nál SÜMEGEN.**

H I R E K.

Erzsébet- emléknap.

lakás — 300 kor., f) stolaris jövődelem 200 k., g) két darab hamuházi kert — 30 kor., h) a Bajzáth-alapból 22 kor., i) kisajátított földbir- tok után 22 kor., k) 12 hold legelőillek — 60 kor. Összesen 1354 kor.

Bizony ez az összeg kevés. Ezt emelni kell. Ez a teher pedig a városra vár. Ugyanis, ha a fenntebbi jövődélem nézzük, azt látjuk, hogy a jövődelem nagyon elenyé- sző csekély részecskéjét adja a város. Nagy- része a püspökségtől származik. A város katolikus vallású lakosainak azonban nem szabad megijednie a tehertől, mert ha ezt szétszítjuk, egyre-egyre oly kicsi összeg jut, hogy a legszegényebb ember is könnyedén kifizetheti.

Vegyünk egy kis számítást! Most az egyházi adó fejenként 88 fillér, ha ehhez adunk 42 fillért, ez mégcsak évenként 130 fillért tesz ki. Ezt a 42 fillér többletet 900 katolikus adófizető után számítva, kitesz 378 koronát, ezt hozzáadva a kimutatott 1354 koronához, 1732 koronára rugó fizetést nyertünk, a minimumot számítva. E fizetés ha nem is fényes, de elég tisztességes jövődélem ahhoz a teendőhöz képest, ami a kántor- tanítóra Sümege vár. Mert a mostani hiva- talos teendő mellett úgyszólván egész napja szabad, így ha arravaló rátermett és kellő zenei képzettségű ember, magánután is keres- het vagy 1000 koronát évenként s még sem kell olyan súlyos munkát végeznie, mint aminővel a kettős hivatala okvetlenül jární fog. E számítás szerint a külön kántori állás csupán 42 fillér egyházi adótöbblettel járna a katolikus hívókra. No, ezt az említésre nem méltó csekély költséget könnyen megad- hatják, amidőn oly szép, vallásérkölcsei szem- pontból oly fontos állás szervezéséről van szó, mint a kántorság.

A teher nagyobb része a városra, mint erkölcsei testületre hárul. Ez a szervezendő tanítói állás terhe, mert a segédtanítói állás mostani szervezetében megszűnnék. Ha a város új segédtanítói állást szervezne, úgy a mostani 274 koronát, amivel most a segédtanítót díjaz- za, 326 koronával kiegészítené 600 koronára, a többit pedig az államtól kérné, mint sege- delmet.

Ime ezek a költségek merülnének föl az állás kettéválasztása esetén. Ezek oly csekélységek, hogy számba sem jöhetnek. Azért meg kell ragadni az alkalmat, amelyet az üresedés nyújt s a két állást már most válasszák szét.

Ez a megoldás leghelyesebb módja.

Vissza-visszatérünk felejthetetlen drága jó királynénkhoz, hisz oly édes, ha fájdalmas is, hogy vele foglalkozunk, aki ennek a szegény magyar nemzetnek védőangyala volt. Erzsébet napján, nevének ünnepén, újra lelki szemeink elé varázsoltuk őt, leborultunk szentséges emléke előtt s áldoztunk néki szívbéli szeretettel, halál- val és hődellettel.

Sümege fekete zászlók jeleztek nevének ünnepét. Az ég könnyeiben fürödtek ezek a zászlók: a hulló esőcseppek őt siratták s a gyászlobogók szelid sóhajtása őt utána szállott föl a mennyek országa felé.

Mi is sóhajtottunk, könnyeztünk és — imádkoztunk.

Összegyűltünk Istennek házában, a plébánia- templomban, ahol Németh János plébános mutatta be a szent misét az Urnak az elhunyt királyné lelki üdvéért. Ott voltak az összes batáságok képviselői, az iskolák és szépszámu közönség. A szívek megilletődését még einelte az a szép gyász- szolozsma, amelyet a reáliskola daloskőre olyan meghatóan adott elő.

Mise után a reáliskola rajztermébe vonul- tunk, hogy résztvegyünk az intézet gyászünnepén. A terem falán ott függött királynéknak gyász- lepellel körülövezett arcképe.

Az ünnepet Vörösmarty *Szószata* nyitotta meg. Utána Kellemen Károly dr. igazgató egy kis valóságos szónoki remekkel ecsetelte az ünnep célját. Cherny János IV. oszt. tanuló Móra Istvánnak *Könyörgés* című szép költeményét sza- valta el ügyesen, Wiesinger Károly tanár pedig gyönyörű értekezést olvasott föl Erzsébet király- nőről, ismertelve életét, áldásos tevékenységét és a nagy veszteséget, amely gyászos halálával a magyar nemzetet sújtotta. Erre az ifjuság egy gyászdalt adott elő, majd Barkóci György III. oszt. tanuló Tóth József drnak *Gyász és vigass* című költeményét szavalta el. A vers minden hangja a kis szavaló szívéből fakadt s meg- találta utját a hallgatók szívébe. A szép ünnepet a *Himnusz* zárta be, amelyet az ünnepi közönség állva hallgatott végig. Az ünnep énekszámaát Wiesinger Károly tanár vezette, s a szabatos szép előadás általános tetszést aratott.

Az ipariskolában Bánfi Alajos igazgató len- dülettel beszéddel nyitotta meg az ünnepet. Ezt követte Éles Károly tanító alkalmi felolvasása. Utána Holba Kálmán II. oszt. tanuló Ábrányi Emilnek *A nyolcadik ór* című szép költemé- nyét mondta el, majd az igazgatónak záró- szavai után a kegyeletos ünnep a *Himnusz*-szal véget ért.

Az elemi iskolában az egyes osztálytanítók emlékeztek meg a nagy királynőről s buzdi- tották a tanulókat kegyeletre, hálára és szere- tetre hazánknak e sokat szenvedett, de még több jót tett, felejthetetlen emlékü fejedelm- asszonya iránt.

— Személyi hír. Fankovich László gróf dr. főispán november 24-én városunkban időzött, mely alkalmával Németh János plébános ven- dége volt.

— Kinevezés. A pénzügyminiszter Gergely János volt élesdi adópénztárnokot Sümege re- vezte ki.

— Főigazgatói látogatás. Spitzkó Lajos, a székesfehérvári kerület középiskoláinak főigazga- tója november 19-én Sümege érkezett. 20-án és 21-én meglátogatta a helybeli állami reáliskolát, meghallgatta a tanárok előadásait, megismerelte a tanulók dolgozatait s a tapasztalatairól meleg elismeréssel nyilatkozott. 22-én, miután a tanári testülettel gyűlést tartott, székhelyére utazott vissza.

— Egyházmegyei hír. Zséger János zala- gógánfai káplán hasonló minőségben Pere- martonba küldetett.

— Tanítógyűlés. A veszpréme gyházmegyei róm. kat. tanítóegyesület sümegei köre Sümege november 21-én tartotta őszi rendes közgyű- lését Bánfi Alajos elnök vezetésével. A gyűlésen Rédey Gyula kanonok is elejétől végig résztvett, mint vendég. Mielőtt a gyűlés kezdődött volna, az elemi leányiskola IV-ik osztályában gyűltek egybe a tagok, hogy meghallgassák Vendel Já- nosné tanítónő gyakorlati tanítását a számtan- ból. Ennek tárgya a tízeses törtek íratása és olvastatása volt. A tanítás után a felső leány- iskolában folyt le a gyűlés. Bánfi Alajos világi elnök melegen üdvözölte Rédey Gyula kanono- kot, Sümege város szülöttét, aki az iskolaügy iránt való meleg érdeklődésének azzal is tanu- jelét adta, hogy a gyűlést jelenlétével tisztelte meg. A szíves szavakért Rédey kanonok őszinte köszönetet mondott, kijelentve, hogy mindig meleg szeretettel öli keblére az ifjuságot s becsüléssel adózik azoknak, akik a nevelés ma- gasztos munkájával fáradoznak. Az élénk eljen- zéssel fogadott beszéd után a világi elnök lel- kes szavakkal emlékezett meg a keresztény Magyarország 900 éves ünnepéről s a gyűlést megnyitotta, fölkérve a jegyzőkönyv vezetésére Cherny Bólat, hitelesítésére Vértessy Bélánét és Éles Károlyt. Majd fájdalommal emlékezett meg a kör jegyzőjének a buzgó tagjának, Kocsis Károly sümegei kántortanító elhunytáról. Indítvá- nyára a kör jegyzőkönyvileg örököltette meg részvétét. Kránicz Kálmán egyházmegyei főtan- felügyelő levele, amelyben a kör üdvözlését kö- szönte meg, tudomásul szolgált. A számvizsgálók jelentését Éles Károly terjesztette elő. E szerint a körnek 2 kor. 10 fillér kiadását levonva, ma- rad 130 k. 20 fillér tiszta vagyona. A számadá- sok rendben voltak, mire a kör Vida János pöntáros fáradozását megköszönte s néki a föl- inentést megadta. A gyakorlati tanítást rövid eszmecsere után a gyűlés helyesnek jelentette ki. Könyv József e tételről: „A tanító minden- kor a szülőket helyettesíti” ügyesen összeállított felolvasást tartott, mely végig lebilincselte a hallgatók figyelmét. A jövő gyűlésen Éles Károly gyakorlati tanítást, Cherny Mariska felső leányisk. tanítónő felolvasást tart. A megüresedett jegyzői állásra Vendel Jánosné választotta meg a kör. Új tagul jelentkezett Németh Hermin óvónő.

igazán hercegleánynak beillő, finom, bájos — gyalázatos teremést! — Olyan dolgokon kap- tam, s éppen akkor, mikor a legnagyobb áldo- zatot hoztam érte! Te, te nem is tudod: eladtam a lelkemet egy úszósnak, hogy vala- mi módot találjak, hogy a megközelítettlennek látszó, mgerlő szép teremést hajlandóságát meg- nyerjem!

— Nem tudtam. Hát ez mégis a rendes szalmalángjaidnál komolyabb volt? Nem hittem volna. Hisz 6—7 éve, mióta nős vagy . . .

— Egy egész ezred tisztjeinek volt jó paj- tása, a nyomorult leány.

— Mit nem beszélsz!

— Rutul lelepleztem. Ne akard, kérlek, hogy elbeszéljem. Planem azután a vulkánikus kitörés után, teljes apathiába estem. Nem érez- tem utána sem felindulást, sem örömet, sem bánkódást, reményt — lelketlen gép gyanánt mozogtam, azt hitték sokan, hogy megbolondul- tam: te is azt hiszed most rólam, ugy-e? Ne is tagadd! Pedig az eszemnek semmi baja, bár volna! Bár ne tudnék emlékezni! De az a szörnyűség, hogy az agyvelőm, öntudatom ép, egészen tisztán látom, hogy teljesen kihalt érzés- világommal nem vagyok méltó az emberi külsőre.

— Bámullak. De hát mi tett betegg?

— A nagy drámai jelenet, mondhatnám: botrány, amelyet Margitnak tőlem kellett szen- vednie. Egy hét mulhatott, mikor a hivatalomba levél jött, a borítékon idegen írással, de felbont- va láttam, hogy Margittól. Négy tele irt oldal. Elolvasatlanul a kályhába dobtam. Alighanem találkozást kért, mert már másnap új levele jött, nyolc oldalú. Teljes közömbösségem ezt is olva-

satlanul juttatta mágyára. Harmadnap új levél, fel sem bontottam.

— A kicsike, ugy látszik, a sok uniformis után egy kis változatosságért epedt. Nagyon kitarotán.

— Kitarotás . . . Eltaláltad, ez kellett neki, a másik értelemben. Barátom, de bolond is, aki- nek szíve van . . . De mondom, nekem nincs. Az irtózatos csalódás kiirtotta belőlem az érzést. Képzeld, Margitnak valami ördöge volt, hogy a három levél után való napon, ugy november közepén lehetett, mikor én merő véletlenségből szokatlan órában, éjjeli 11—12 óra közt hazafelé tartottam: a hidfőnél egyszer csak mellettem ter- met. Honnan jött, hová ment? fogalmam sincs? De mondom, se meglepetést, sem régi találkozá- saink idején oly jól esett borzogatást, szóval semmit sem éreztem. Hideg udvariassággal mon- tam egy-egy szót; Margitból csak ugy ömlött az esengés, magyarázatok, kérések, esküdzés ára- data. Nem tudom elmondani, mi mindent is adott elő: alig figyeltem rá, nem érdekelt egy cseppet sem. A lánchid közepére érhetünk, mi- kor észreveszem, hogy az indulatos szőár elakad, Margit rám borul. Tolakodásra magyarázatom s idegesen eltasztottam. A leány mereven, élet- teleül lehanyatlak, koppanás nélkül s egy pilla- nat alatt eltűnik.

— Mi?! A Dunába esett?!

— Az X alaku karfa elég helyet hagyott rá.

— Borzasztó! . . . Irtózatos szerencsét- lenség!

— Én hirtelen, ösztönszerűleg kigombol- tam a teli felöltőmet, hogy levessem és a leány után ugorjam, de egy pillanat alatt belát-

tam, hogy a jeges vízben a partoktól távol, mentőcsónakok híján már is veszve van min- den: minek rohanjak magam is a biztos halálba, mikor azt a megvetni valót ugy sem bírnám megmenteni? . . .

— És igazad van. Szörnyű egy eset? . . . Hát a kiáltásokat sem hallotta senki?

— Azt hiszem, Margit szivgyörcsöt kapott és ájultában, hangtalanul bukott a vízbe. Ugy kell lenni, hogy az én hangomat a rémület egyszerűen a tarkomba fagyasztotta. A hidon egy lélek sem járt, a parton engem senki sem tartott fel, nyi- tott felöltővel rohantam a metsző hideg szélben jó negyedóránnyira.

— Ettől hűltél meg, biztosan.

— Le sem vetkőztem otthon, folyton előt- tem állt az erősködő esküdző leány kigyókar- csuságu alakja . . . Nem tudom, hogy történt, mi történt — a feleségemtől mindössze annyit tudok, hogy napokon át a legmagasabb hőfoku lázban feküdtem és ugráltam, az életem is koc- kán volt soká, csoda, hogy kibírtam . . . De nem fogom ezt soká bírni, meglásd.

— Vajjon tudja-e nőd a tényt?

— Vajjon? Bizonyosan kifecsegttem fantaz- magoriámban, de ő éppen ezért csak a láz agy- rémének tartja . . . Ugy gondolom legalább. Pedig esküszöm, hogy megtörtént és ugy, amint elbe- széltem.

— Mégis van igazság a földön: Margit a szívvél játszott — a szíve ölte meg.

— Hát engem hogyan fog sújtani a büntető igazság, ó hogyan?!

K. E.

Éles Károly indítványára a kör szerény anyagi helyzetéhez mérten a Vörösmarty-szoborra 10 koronát szavazott meg a közgyűlés. Végül elnök a gyűlés elnökének fáradozásaiért, Rédey Gyula kanonoknak szíves érdeklődéséért köszönetet mondva, a gyűlést eloszlatta. Utána Németh János helybeli plébános, a kör egyházi elnöke vendégszerető asztalánál gyűlte egybe a tagok. A kitűnő ebéd hangulatát nagyban emelte a házigazda figyelemessége és az elhangzott számos felkészítő.

— **Templom-megáldás.** Fekete Gergely zsidó plébános fáradhatatlan buzgósága, a hívek áldozatkészsége és Radich Ákos budapesti műépítő művésze a vidék lezsebb templomává avatták a zsidó templomot, amely ezelőtt meglehetősen rozoga állapotban volt. A megrestaurált templom megáldását Rédey Gyula veszprémi kanonok f. hó 18-án végezte, gyönyörű beszédet intézve a templomot zsufozásig megtöltött közönséghez. A megáldás a vidékbeli papság, a keszthelyi premontrei főgimnázium tanári karának több tagja és a falu és környék népének élénk részvételével ment végbe. A templom felszentelését meggyes püspökünk a jövő tavasszal fogja meg-eíteni, amidőn a templom javításának apró részletei is elkészülnek.

— **Névmagyarosítás.** Joachimsta Ignác, nagykanizsai lakos, valamint kiskoru Margit, Ferenc, Lajos és Lujza gyermekei, ugyszintén galamboki illetőségű Alojzia nővére belügyminiszteri engedéllyel *Jászai-ra* változtatták vezetéknevüket.

— **Nagyidők tanuja.** Oszterhuber Péter csabrendeki földbirtokos 48 előtt a közös hadseregben, 48—49. pedig mint honvédkapitány, Komáromban volt kapituláns — hazánk bölcsének Deák Ferencnek unokatestvére, november hó 20-án 79 éves korában végelegyengülésben elhalálozott. Az elhunyt kiváló érdemeit szerzett magának a csabrendeki szőlők rekonstrukciója, a gyümölcsfák nemesítési körül, melyben mint kiváló szakértő kitűnt. Temetése nov. 22-én d. e. 11 órakor a vidék urai nagy részvétele-mellett ment végbe. Nyugodjék békében!

— **Meghívó.** A sümegvidéki vöröskereszt-egyesület választmánya a szegény iskolás gyermekek fölruházására 1900. évi december hó 1-én a sümegi kaszinó nagytermében *tombola-estét* rendez. Belépő-díj: személyenként 1 kor., egy-egy tombola-jegy 40 fl. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogadja és hirtalpig nyugtat a választmány. Tekintettel a jótékony célra a választmány felkéri a t. közönséget, hogy tombolatárgyakat ajándékozzon s ezeket nov. 28-ig Darnay Kajetánné elnökhöz küldeni sziveskedjék.

— **Figyelmeztetés.** Az már igaz, hogy közönségünkben elkelné egy kis nagyobb érzék a köztisztaság iránt. Ott van például a kisedodóv előtt egy kut. Ennek oldalánál mindig pár araszt magas sár disztelenkedik, amelyet a behulló falevelek szinte trágyaszzerű anyaggá formálnak. Nagyon sokan hordanak e kútról vizet, de senkinek eszébe nem jut, hogy némi kis fáradsággal a kut környékét olykor-olykor megtisztogatták.

— **Orvosi-díjszabályzat.** Zalavármegye törvényhatósági bizottsága az orvosi díjazásokat illetőleg az egész vármegyére nézve a negyedik fokozat díjtételeit fogadta el és állapította meg.

A negyedik díjfokozat orvosi díjszabályai a következők: egy látogatás nappal (reggel 7-től este 10-ig) 2 korona, egy látogatás éjjel (este 10-től reggel 7-ig) 3 kor., egy eltöltött félnap (reggel 7-től déli 12-ig, vagy déli 12-től este 10 óráig) 10 kor., ha a következő megkezdett félnap ki nem töltetnék, minden további eltöltött óráért 1 kor., egy eltöltött fél éjjel (este 10 óráig) 12 kor., ha a következő fél éjjel ki nem töltetnék, minden további eltöltött óráért 1 kor. 20 fill., orvosi tanácskozmányért nappal 10 kor., éjjel 14 kor., kórtani vizsgálatokért 5—25 kor., elméleti állapot első megvizsgálásáért 20—50 kor., kimerítő kórtörténet a beteg gyógyítása érdekében 10—30 korona.

Megállapítja a szabályzat ezen kívül a különböző műtétek díjazását.

A díjszabályzathoz járulnak a következő általános határozatok: ha a beteget az orvos lakóhelyétől 2 kilométernél távolabb eső helyen látogatja meg és természetben való fuvarbért nem adtak, az orvos jogosult a fuvarbér megtérítését is követelni; ha az orvos a beteget saját lakóhelyétől 2 kilométernél távolabb eső helyen látogatja meg, jogosított azt az időt is felszámítani, amelyet a beteghez és ettől visszatért útjánál tényleg eltöltött; az orvos lakásán adott első tanácsért vagy rendelésért 1 korona számítható; ha a további gyógykezelés is fennjárdlag történik, az orvos lakásán adott minden további tanácsért (műtét kivételével) 80 fillér számítható; egy 24 óra alatt kettőnél több beteg-látogatás csak akkor számítható fel, ha az orvos igazolja, hogy a beteg, vagy hozzátartozóinak kívánságára tett kettőnél több beteg-látogatást, vagy ha többszörös látogatást a betegség eset súlyos-

sága, vagy egyéb körülményei tettek szükségessé. Több egy lakásban lakó és egy háztartáshoz tartozó betegnél egy időben tett orvosi látogatástól csak egyért számítható teljes díjtétel, míg a többiekért a díjtételnek csak fele; munkakép telenség megállapítása vagy egyéb célra való orvosi bizonyítvány kiállításáért mind a négy fokozaton 4 korona számítható; olyan esetekben, amidőn a gyógykezelés 80 napnál hosszabb időt vesz igénybe, az orvosi díjak a gyógykezelés tartamához arányosítva, esetleg azoknak feléig leszállíthatók.

— **Országos vásár.** Igazi őszi időjárás uralkodott Erzsébet-napi országos vásárunk alkal mával. Reggel borult, ködös volt az egész látóhatár, később pedig megeredt az eső, s ugyan csak sűrűn hullott, paskolva a vásár népet. A vásár amugy is silány volt, a kellemetlen időjárás azután még ennek is alaposan befizetett.

— **Allatbirtok korlátozása.** Vármegyénk alsó-lendvai járásából ragadós tüdőlob miatt a szarvasmarhák, a sümegi, csáktornyai, kanizsai, novai, pacsai, parlaki és zalaggerszegi járásából pedig sertésvesz miatt a sertéseknek Ausztriába való bevitelre tilos.

— **A perzsa sah — magyar orvos kezelésében.** Kiváló meglepéssel közöljük azon hirt, hogy a perzsák hatalmas királya az összes európai nagy hírnevű orvosok közül egy magyar orvost tüntetett ki bizalmával. A híresek közül is leghíresebb négy francia, három angol, és néhány német orvostanár konzultálta európai útjában, de ezeknek a tudománya nem állította vissza egészségét. Házi orvosa, dr. Hugh Adcock ajánlatára ittlétekor dr. Kovács I. nagy hírnevű Homopátát hívatta magához, aki hónapokkal ezelőtt Wagnier khán perzsa generális fényes sikerrel gyógyította ki nehéz szív-, asztma és vízkórjából és ezen kedvenc embere által lett dr. Kovácsra figyelmeztetve. Megérkezésük napján hívatta magához Kovács orvos urat, aki három napi megfigyelés és vizsgálat után a házi orvossal együtt megállapította a kórismit és a követendő kezelést. Ő felsége a vérgyógyítás elvei szerint lesz kezelve; egy évig dr. Kovács I. kezelésében részesül s intézkedett, hogy budapesti orvosát minden 2 hétben értesítsék hogylétéről.

— **Allatforgalmi és egészségi statisztika.** Ez évben vármegyénkben egy állami, 12 járási és 2 városi állatorvos működött. A következő állatbetegségeken hulltak el állatok: Lépfeneben 11 ló, 75 szarvasmarha, takonykórban 4 ló, veszettségben 11 kutya kiirtott, megzökött 2, veszett kutyáktól megmárt s azonnal kiirtott 95 kutya és egy sertés. Sertésorbanban megbetegedett 72, gyógyult 21, elhullott 51. Sertésveszben 89 községben 1224 udvarban megbetegedett 8066, meggyógyult 2565, elhullott 5501. 15 községvidéken Zalamegyében leváltak 812 bikát, 2200 ökröt, 5615 tehenet, 6210 növendékot, 99 bivalyt, 14213 borjút, 14100 juhot, 443 bárányt, 80 kecskét, 37 gödölyét, 9996 sertést. Vasúti marharakodó 26 van. Állatvásárra jogosított községe 63, ezek 222 vásárt tartanak. Marhalevelet 10 filléreset kiállítottak 200.183. 6 filléreset 69905, összesen 269938 darabot. Gyepmesteri telep van 15. Érdekes adat, hogy Magyarországból külföldre kiszállítottak vágómarhát 250231, juhot és kecskét 172.633, sertést 390698, használati lovat 36008 darabot, ezzel szemben behoztak vágómarhát 73217, juhot és kecskét 15007, sertést 88956, használati lovat 548 darabot.

— **Mivel lehet a különféle pecsétet kivenni?** A kávé-pecsétet úgy vesszük ki, hogy megnedvesítjük glicerinrel, azután pedig langyos vízzel kimossuk. A tinta-pecsétet gyenge borkóssavval nedvesítjük meg, előbb azonban megvizsgáljuk, hogy az illető szövetnek nem árt-e a sav? Ha selyemszövet van dolgunk, akkor borkóssav helyett étert, vagy benzint használunk. Más tinta-pecsétre néhány csepp faggyút es pentünk, pl. egy gyertyáról, aztán kimossuk pi. foszforsavas natron-oldattal forró vízben; selyem-szövetből azonban a gallus-tintát semmivel sem lehet kivenni. A rozsdafoltot gyapjú- és gyapot-szövetből szappanos-vízzel távolíthatjuk el, amelyhez azonban egy kevés hamuzsirt is teszünk, a vászon-szövetnél pedig gyenge klórinsz-oidatot, azután erősen borsesszel való dörzsölés által távolítjuk el. Olajfestékek és fűszerszál-távolítására tiszta terpentín-olajat, benzint, vagy 90 fokos szesz használunk, azután pedig szappannal kimossuk a szövetet. A kátrány-foltot benzint, azután nagyon felhígított sósavat használunk, később pedig szappannal kimossuk. Gyümölcs, vörösbör, vörösb. tinta, zöld dióhéj, tea és növényi festékek okozott pecsétet a következőképp bántunk el: ha vászonnal van dolgunk, akkor a pecsétet kéngőzöknek tesszük ki, vagy erős borkóssavval nedvesítjük meg, ha pedig gyapjú, gyapot vagy selyemszövetben van a pecsét, akkor langyos szappanos-vízet vagy hígított szalmiákokat használunk.

— **Eladó rózsafák.** A sümegi faiskolában levő ideai szemésztű rózsafák darabja 80—40 fillér-jével eladók. Megrendeléseket e hét folyamán elfogad: özv. Kocsis Károlyné, Sümegben.

— **Sárospó (galoschni) párja uraknak 1 frt 95 kr., hölgyeknek 1 frt 45 kr.** Kitűnő gyártmány. Kapható: *Würzburger Jakob* cégnél, Sümegben.

— **Valódi barack-pálinka — saját főzést —** legalább 25 liter vételénél — ennél kevesebb nem adatik — literenként 1 korona 60 fillérért kapható *Faludi* Antalnál, Sümegben.

— **A legízletesebb asztalvíz a *Kristály Szent Lukácsfürdői* hegyiforrás, melyet mint egészséges ásványvizet több száz orvos ajánl.**

Közgazdaság.

A kainit, mint az állati ellenségek pusztítója.

Néhány év előtt egynehány lap hird adott arról a tapasztalatról, hogy a kainittal trágyázott szántóföldeken a földben tanyázó állati ellenségek száma megapadt, de akkor a dolognak semmi nagyobb jelentőséget nem tulajdonítottak.

Az elmúlt nyáron Luberg, allensteinin vándortanító, saját tapasztalataival erősíti meg a fenti állítást s arról a következőket írja:

„Egy földbirtokos trágyázási kísérletet hajtott végre oly módon, hogy burgonya elővetemény után árpa alá Thomas-salakot és kainitot hintett el tavasszal homokos vályog talajon. A kísérletet oly módon rendezte el, hogy $\frac{1}{2}$ hektár nagyságú parcellákat hasított ki két sorban s az egyik sorban az egymásután következő parcellákat úgy trágyázta, hogy egyenlő mennyiségű Thomas-salak mellett az első parcellára kainitot nem hintett, a másodikról az utolsóig pedig fokozatosan több és több kainitot adott a parcellákra, egész addig, míg az utolsóra elhintett kainit 1000 kgot tett ki 1 hr-ra átszámítva. A másik parcella sorozatban az egyes parcellákra hintett kainit mennyisége volt egyenlő és a Thomas-salak mennyisége változott épúgy, mint az előbbi esetben a kainit. Alig kelt ki az árpa, a birtokos panaszkodott, hogy azokon a parcellákon, melyek kainitot vagy nem, vagy csak keveset kaptak, a féreg az árpát pusztítja. A küldött mintából a drótféreg és a lötétű pusztítását állapítottam meg s amint a nyár folyamán a kísérletet megtekintettem, személyesen győződtem meg arról, amit nevezett birtokos már előre jelzett. Azon a parcellán, mely kainitot nem kapott, alig lehetett látni egy pár árpát s az utána következő parcellákon azon arányban volt sűrűbb és sűrűbb a vetés állása, amint több és több kainit hintett el az illető parcellákra.

Valószínű, hogy a kainittal a talajba vitt koncentrált káliónak volt pusztító hatása a rovarokra, de mégis valószínűbb, hogy a kálió nem ölte meg a rovarokat, hanem csak elűzte őket, mert ezt bizonyítja az a körülmény, hogy azon a parcellán, melyre kainit nem hintett, annyi volt az említett két rovar, hogy marékka lehetett őket összeszedni, ami onnét eredhetett, hogy ide menekültek a kainittal trágyázott parcelláról is a rovarok.”

Pártoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlevélpapír

„Adria”

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel.

A párlai kiállításán az „Arany óram”-mal kitüntetve.

KÉSZÍTI:

Cégek és Irt.

udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRNEGYVÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

KAPHATÓ:

HORVÁT GABOR-nál SÜMEGEN.

3565. sz./tk. 1900.

Árverési hirdetés kivonat.

A sümegei kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a sümegei takarékpénztár végrehajtónak Farkas János végrehajtást szenvedő elleni 500 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést a sümegei kir. járásbíró területén levő a szentgrótpolgárvárosi 210 sz. tjkvben $\frac{1}{2}$ részben Farkas János, $\frac{1}{2}$ részben Farkas Anna Csik Sandorné, Farkas Ferenc, Farkas János, Farkas Mária, Farkas Károly, kiskorú Farkas Ilka. Teréz és József tekenyei lakosok tulajdonául felvett A + 1 sor 1013 hrsz. ingatlanból Farkas Jánost illető fél részre 1324 korona; a 2 sor 1014 hrsz. egész ingatlanra 80 korona; a 3 sor 1015 hrsz. ingatlanból Farkas Jánost illető fél részre 550 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi november hó 28-ik napján délelőtt 10 órakor Szentgrótpváros község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 132 k. 40 fil; 8 k; 55 k. készpénzben vagy az 1881 LX. tc 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881 LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésétől kiállított szabály szerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság: Sümege, 1900. évi szeptember hó 9-én.
Saághy kir. aljbíró.

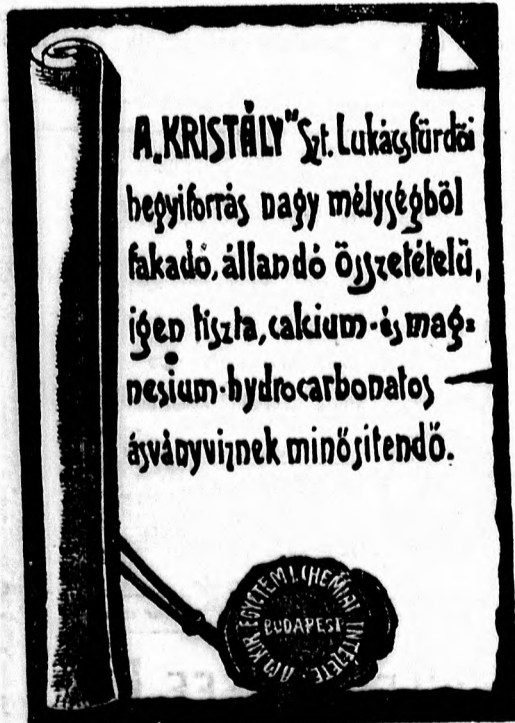
HIRDETÉSEK

miután a bélyegilleték július 1-én megszűnt,

a legjutányosabb árban
felvételnek a

SÜMEG és VIDÉKE

kiadóhivatalában.

Több száz orvos által ajánlva. Legjobb és legolcsóbb ásványvíz.

Kapható:

MÁRKUS SALAMON FIA

ezégnél,

→ S Ü M E G E N . ←

BEREGZKY GYULA

füszer, thea, rum, porcellán- és üveg-kereskedése

→ Sümege. ←

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a téli időnyre minden vasárnap és hétfőn kapható a hírneves szombathelyi frankfurter. Továbbá folyton raktáron tartok különféle sajtokat, u. m.: ementhali, groyi, liptói juhturót, magyar szalámit, legfinomabb thea, finom thea rum literje 1.60 fil., Cuba rum literje 2 kor., Congó rum literje 3 kor., Jamaica rum literje 4 kor., legfinomabb Jamaica rum literje 6 kor., gróf Eszterházy cognac, likőrök és saját földjében főzött valódi tiszta törköly-, szilva- és seprő-pálinka literenként 1.60 fil. — Saját termései boraim palackokban kaphatók.

Ugyazintén raktáron tartom Ramassetter V. Utódai cég dessert borait, u. m.: somlói, badacsonyi, szentgyörgyhegyi és szegszárdi borokat.

Mint hogy üzletemet üveg- és porcellán-árukkal bővítettem, tisztelettel kérem a n. é. közönséget, hogy ebbeli szükségleteit nálam szerezze be.

Teljes tisztelettel

Bereczky Gyula

Sümege.

Műfogak anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolítani, — inylemezen és anélkül — legjobban készít:

SCHARPF JENŐ fogtechnikus

Található:

Z.-Egerszegezen

Korona-szálloda

Kőszegen

Adelfi-utca 46.

minden hó 3-tól 10-ig. minden hó 20-tól 30-ig.

HORVÁT GÁBOR

könyvnyomdája, könyv- és papirkereskedése
SÜMEGEN.

Elkészít mindentéle nyomtatványokat, u. m.

művek, folyóiratok, ügyvédi nyomtatványok, gyászlapok, eljegyzési és esketési kártyák, számlák, levélpapírok és borítékok izléses kivitelben jutányos árak mellett.

Teljes raktár körjegyzői nyomtatványokból.

VIRÁGOS KÉPES LEVELEZŐ-LAPOK
10 darab 20 fillérért,

ugyszintén

SÜMEGI KÉPES LEVELEZŐ-LAPOK

dús választékban kaphatók.

Nagy választék

képes levelező-lap albumokban.